

» alia Ecclesia sibi prorsus ignota. Quod sanè veluti mercaturis
 » faciendis à turpis lucri cupiditate inductum non solum ab ava-
 » ritiae *suspicio*, et *ritio*, verū etiam à furti crimen, unde
 » restitutio subjet, haud immune, in causa est, ut bonorum
 » quāmplurimi, ad quorum notitiam mercatura hujusmodi venit,
 » graviter offensi, ab eleēmosynis ad celebrandas Missas amplius
 » offerendis sese abstineant. » Execrabilem hujusmodi abusum
 » alicubi sensim irrepentem detestantes Romani Pontifices Præde-
 » cessores nostri, de consilio tum Congregationis S. R. E. Cardi-
 » nalium Universalis Inquisitionis contra hæreticam pravitatem,
 » tum Congregationis Cardinal. Conc. Tridentini Interpretum,
 » « decretum voluerunt, nimirum à quolibet Sacerdote, stipendio
 » seu eleēmosyna majoris pretii pro celebratiōne Missæ à quo-
 » cumque accepta non posse alteri Sacerdoti Missam hujusmodi
 » celebraturo stipendum seu eleēmosynam minoris pretii erogari,
 » etsi eidem Sacerdoti Missam celebranti et consentienti, se ma-
 » joris pretii stipendum seu eleēmosynam accepisse indicasset. »
 » Ea propter Vos, Venerabiles Fratres, in Apostolici ministerii,
 » et sollicitudinis nostra partem ascitos rogamus, et maximopere
 » in Domino hortamur, ut custodientes vigilias super gregibus
 » vestris, emitamini, ne ea pestis amplius pervagetur, sed ut pe-
 » nitus extinguitur. Ab avaritia enim, tanquam à radice, mala
 » omnia germinant, quam quidam appetentes erraverunt à fide, et
 » inseruerunt se doloribus multis. Avaritia quidem nulla potior
 » contagio, quæ conceptam apud omnes Sacerdotalis dignitatis per-
 » fectionisque opinionem magis inficiat evelletaque. Avaritia opibus
 » Deum posthabere, ac servire Mammonae docens, efficit, ut avari
 » hæreditatem non habeant in regno Christi, et Dei. Quod si hæc
 » in laicis hominibus minimè toleranda, atque adeo legibus coē-
 » cenda, quid in ecclesiasticis viris, qui terrenis rebus nuntium
 » miserunt, qui in sortem Domini vocati, qui Deo mancipati sunt?
 » Quid, quod non per mundana lucra, sed per Altaris ministerium
 » tam sordide, et cum sanctissimarum legum contemptu, et cum
 » Sacerdotalis characteris dedecore in avaritiam præcipiti animo
 » rapiantur? Contendite igitur, Venerabiles Fratres, quibus Christi
 » ovium cura demandata est, non solum ut verbo et exemplo
 » præentes, Christi sitis bonus odor in omni loco, unde populi
 » vestigia vestra sequantur; verū etiam ut ecclesiasticos primum,
 » deinde laicos viros ab infectis vitiorum pascuis avertentes, per
 » viam mandatorum Dei ad cœleste ovile currere doceatis. » Quo-
 » niam autem ita comparatum est, ut præsentis poenæ metu sa-
 » lutaribus monitis facilius obtemperetur; per Edictum in vestris
 » Diocesisbus proponendum affigendumque, universis notum fa-
 » cite, quemcumque, qui eleēmosynas seu stipendia majoris pretii
 » pro Missis celebrandis, quemadmodum locorum consuetudines,
 » vel Synodalia statuta exigunt, colligens, Missas, retenta sibi
 » parte earundem eleēmosynarum seu stipendiiorum accepto-
 » rum, sive ibidem, sive alibi, ubi pro Missis celebrandis minora
 » stipendia seu eleēmosynæ tribuuntur, celebrari fecerit, laicum

» quidem seu saceralem, præter alias arbitrio vestro irrogandas
 » poenias, Excommunicationis poenam, Clericum verò sive quem-
 » cunque Sacerdotem poenam Suspensionis ipso facto incurvare;
 » à quibus nullus per alium, quam per nos ipsos, seu Romanum
 » Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo con-
 » stitus, absolví possit. » Fore autem in Domino confidimus,
 » unusquisque memor conditionis sue, posthac bene consultum
 » velit animæ suæ, nec tam salutares leges censurasque ecclesiasti-
 » cas parvipendat. Interea Fraternitatibus vestris Apostolicam
 » Benedictionem in populos etiam curæ vestræ commissos redun-
 » daturam peramanter impertimur. Volumus autem, ut præsen-
 » tium litterarum transumptis, sive exemplis, etiam impressis,
 » manu alicuius Notarii publici subscriptis, et Sigillo personæ in
 » ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in
 » iudicio, et extra adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis presentibus,
 » si forent exhibite, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Ma-
 » riæ Majorem sub Annulo Piscatoris die trigesima mensis Junii
 » anno millesimo septuagesimo quadragesimo primo, Pontificatus
 » nostri anno primo.

EPISTOLA ENCYCLICA V.

SUPER MISSA PAROCHIALI, ET CONVENTUALI. ITEM DE DIVINÆ
 PSALMODIÆ CANTU.

CUM semper oblatas nobis occasiones Apostolica scripta diri-
 » gendi ad Fraternitates vestras libenter amplectimur, ut sinceræ
 » nostræ erga vos dilectionis argumenta frequenter eluceant; tum
 » verò majori animi alacritate id ipsum præstamus, quum ad exci-
 » tandum Fraternitatum vestrarum zelum pro conservatione rectæ
 » disciplinæ in Clero regimini vestro commisso, presentibus re-
 » rum, aut temporum conditionibus commovemur. Nec enim im-
 » positum imbecillitati nostræ omnium Ecclesiarum sollicitudinis
 » onus aliter sustinere nos posse confidimus, quam si divini culti
 » augmentum, atque exactam ecclesiasticarum sanctionum in singulis
 » Diocesisbus custodiam religiosa vigilantium Pastorum curæ,
 » identidem inculcando, commendemus.

Hujus porro Epistolæ ad vos scribendæ occasionem nobis atque
 » argumentum in primis præbet onus illud, quod omnibus anima-
 » ruin curam gerentibus incumbit, applicandi Missam Parochial-
 » lem pro populo ipsorum curæ commisso: tum etiam applicatio
 » Missæ Conventualis, quæ pro Benefactoribus in genere facienda
 » est ab iis, qui Missas canunt in Ecclesiis Patriarchalibus, Me-
 » tropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis; tum denique debitum
 » psallendi, quo tenentur Canonici prædictarum Ecclesiarum
 » Choro assistentes. Cujus quidem argumenti minimè nova, sed à
 » scriptoribus frequenter habita tractatio est; cùmque ea res in
 » hujus Almæ Urbis nostræ Congregationibus, et potissimum in
 » Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Car-
 » dinarium Concilii Tridentini Interpretum, cuius Secretarii mu-

nere olim in minoribus constituti multos annos perfuncti sumus, multoties discussa ac definita fuerit; quamvis earumdem Congregationum Decreta plerumque circa eam uniformia, et sibi consona prodierint, eorumque Decretorum nonnulla etiam Pontificiam Prædecessorum nostrorum approbationem, et confirmationem meruerint; minime tamen mirandum esset, eorum notitiam ad singulos quosque vestrum non adhuc pervenisse. Quapropter non modò opportunum, verùm etiam necessarium duximus, Encyclicam hanc Epistolam ad vos scribere, per quam, sublata demum diversarum, in quas scriptores abierunt, opinionum varietate, constans hujus Apostolicae Sedis sententia prædictis de rebus cuilibet innotescat, et Fraternitatibus vestris quædam veluti norma ac regula suppetat, juxta quam Synodales, aliasque vestras circa præmissa Constitutiones, Ordinationes, seu Edicta, quorum publicationem vobis injungimus, dirigere valeatis. Eorum verò executionem, dum, juxta ea, quæ in præsentibus tenenda atque servanda præscribimus, omni, qua decet, sollicitudine ac vigilancia urgere studebitis, minime dubitandum vobis erit, ne statutorum vestrorum impleemento obicem, aut moram afferre valeant recursus ad hujus nostræ Curiæ Tribunalia forsitan habendi; utpote quos omnino rejiciendos esse præcipimus ac iubemus: quamobrem has ipsas litteras nostras in singulorum Tribunalium regestis asservari volumus, atque ad earum præscriptum tam ipsorum Tribunalium resolutiones, quam de vestris decretis, quæ ipsis præsentibus inhærentes edituri estis, judicia exigi, et conferri mandamus.

Et quidem quod nuper enunciavimus, sacrosanctum Missæ Sacrificium à Pastoribus animarum applicari debere pro populo ipsorum curæ commisso, id veluti ex divino præcepto descendens, a sacra Tridentina Synodo disertè exprimitur sess. 23. cap. 1. de Reformat. per hæc notabilia verba: « Cùm præceptio divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre. » Et quamvis minime defuerint, qui per inanes et frivolas interpretationes hujusmodi obligationem à sancta Synodo memoratam de medio tollere, vel saltem extenuare contendenterint, quum tamen relata Conciliï verba satis clara, et perspicua sint, « quumque prædicta Congregatio ejusdem Concilii interpretationi privative præposita, constanter edixerit; eos, quibus animarum cura demandata est, non modò Sacrificium Missæ celebrare, sed illius etiam fructum medium pro populo sibi commisso applicare debere, nec illud pro aliis applicare, aut pro hujusmodi applicatione eleemosynam percipere posse; quodque magis interest, quum hæc intelligentia à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus approbata fuerit, et confirmata: nihil jam amplius ulli vestrum desiderandum superest, ut eam amplecti, eidemque obsequi, necnon illius promptam executionem in vestris respectivè Diœcesibus omni studio procurare debeatis. »

Neque nos tamen, qui, ut superius innuimus, in minoribus

adhuc degentes, munus Secretarii prædictæ Congregationis Concilii Tridentini Interpretis plures annos obivimus, aliosque non paucos partim in Anconitana Cathedralis, partim in Metropolitanâ Bononiensis, patriæ nostræ dilectissimæ, quam adhuc retinemus, gubernatione assidue transegimus; non, inquam, nos latent multiplicis generis effugia, per quæ nomnulli prædictæ obligationis implementum declinare satagunt, quibusque prouinde opportunitè à nobis est occurrentum.

Quum enim sacram Tridentinum Concilium, ne animarum cura negligatur, non uno in loco Episcopis mandet, ut quotiescumque opus fuerit, idoneos Vicarios cum certorum fructuum assignatione ad eamdem curam exercendam eligant ac deputent, uti videre est sess. 6. c. 2. sess. 7. c. 5. et 7. sess. 21. c. 6. sess. 25. c. 16; non rarò autem eveniat, ut aliqua Ecclesia Parochiali vacante, Vicarius pariter ad implenda hujusmodi Ecclesiæ onera, usque ad novi Rectoris electionem, ab Episcopo deputari debeat, eodem Concilio Tridentino id jubente sess. 24. c. 28. de Reformat. nonnulli ex hujusmodi Vicariis nituntur se ipsos à prædicta obligatione subtrahere, vel ex eo quod, habituali cura penes alium seu alios residente, ipsi actualem dumtaxat exerceant; vel quod ipsi sint ad nutum amovibiles; vel ad breve tempus hujusmodi curæ sint addicti; ut nihil hic loquamur de Parochiis Regularibus, qui à prædicta applicatione Missæ pro populo nonnunquam alienos se ostendunt. Itaque mens nostra, et sententia est, sicuti etiam pluries à prælaudatis Congregationibus judicatum fuit ac definitum, quod omnes et singuli, qui actu animarum curam exercent, et non solum Parochi aut Vicarii sacerulares, verùm etiam Parochi aut Vicarii regulares, uno verbo, omnes et singuli, de quibus supra dictum est, atque alii quicunque etiam specifica, et individua mentione digni, aequè teneantur Missam Parochiale applicare pro populo, ut præfertur, ipsorum curæ commisso. »

Nonnulli verò ad evitandum hujusmodi obligationis implementum allegare solent, congruos sibi Parochiæ suæ reditus non suppetere; ali denique ad inveteratam consuetudinem confundunt, sustinentes id neque sibi, neque decessoribus suis, per longum tempus, quod immemorabile affirmant, unquam in usu fuisse. « Nos autem ad præcedentes prædictæ Congregationis Concilii resolutions nostram approbationem, et confirmationem extendimus; et quatenus opus sit, auctoritate Apostolica iterum tenore præsentium decernimus, et declaramus, quod, licet Parochi, seu alii, ut supra, animarum curam habentes, congruis præfinitis redditibus destituantur, et quamvis antiqua seu etiam immemorabili consuetudine in ipsorum Diœcesibus seu Parochiis obtinuerit, ut Missa pro populo non applicaretur, eadem nihilominus omnino in posterum ab ipsis debeat applicari. »

Dum tamen diximus, omnes animarum curam habentes Missæ Sacrificium pro populo sibi commisso applicare debere, non ideo statuere voluimus, eosdem aut quotidie, aut quotiescumque ce-

lebraverint, ad prædictam applicationem pro populo teneri. Et quidem sacrosanta Tridentina Synodus sess. 23. c. 14. præcipit Episcopis curare, ut Sacerdotes saltem diebus Dominicis, et Festis solemibus Missarum sacra faciant, « si autem curam habuerint animarum, tam frequenter ut suo muneri satisfaciant, » Missas celebrent : » in pluribus autem Synodalibus Episcoporum constitutionibus novimus providè constitutos ac designatos esse dies, quibus animarum Pastores Missas celebrare debent. At verò nos id unum in presenti suscepimus decernendum, quando nimurum iudicem pro populo celebrare, et applicare teneantur ; « et quamvis compertum habeamus id, quod alias à Congregatione Concilii responsum fuit, Parochum nempe pinguis quibus redditibus dotatum quotidie pro populo celebrare, et applicare debere, eum verò, qui uberioribus hujusmodi redditibus non gaudeant, festivis tantum diebus id ipsum præstare teneiri : » quum tamen pariter nobis perspectæ sint tum controversiæ super hoc ipso exortæ, nimurum ad quam summam pertingere debeant Ecclesiæ Parochialis proventus, ut pingues, et uberes appellari possint : quoniam pingues minimè habendi sunt redditus, etiam copiosi, quibus tamen multiplicia et gravia sint onera annexa; tum etiam multorum querelæ adversus hujusmodi decreta, tanquam plus æquo rigidum, excitatae, nobis innotescant : « Idcirco opportunum censemus Fraternitatibus vestris declarare, » nobis abundè satisfactum fore, vobisque proinde satis esse posse, dum ii, qui animarum curam exercent, Sacrificium Missæ pro populo celebrent atque applicant in Dominicis aliis que per annum diebus Festis de præcepto ; » quum prædicti Dominicæ, aliquie Festi dies ii sint, in quibus juxta præceptum Concilii Tridentini sess. 5. c. 2. et sess. 24. c. 4. quilibet animarum curæ præpositus populum sibi commissum salutaribus verbis pascere debet, docendo ea quæ scire omnibus necessarium est ad salutem ; iudicemque sint dies, de quibus eadem sancta Synodus statuit, ut « moneat Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse, ubi commodè id fieri potest, ad audiendum verbum Dei, » et quibus Parochi subditos suos in Doctrina christiana erudire debent ; juxta id quod à prædicto Concilio in cit. c. 4. Episcopis præcipitur, ut nempe « saltem Dominicis et aliis festivis diebus pueros in singulis Parochiis, fidei rudimenta, et obedientiam erga Deum et parentes, diligenter ab iis, ad quos spectavit, doceri » carent.

Et quia in nonnullis Diocesisibus numerus dierum Festorum de præcepto, de Apostolica nostra auctoritate et consensu, eatenus est imminentus, ut nempe in aliquibus Festis Christi fideles et Missam audire et ab operibus servilibus abstinere debeant ; in aliis vero populo permisum sit opera servilia exercere, firma remanente obligatione audiendi Missæ Sacrificium ; nos, ut obortae jam dubitationes circa onus applicationis Missæ Parochialis in hujusmodi diebus Festis, penitus eliminentur, « statuimus, et declaramus, quod etiam iisdem Festis diebus, quibus populus

» Missæ interesse debet, et servilibus operibus vacare potest, » omnes animarum curam gerentes Missam pro populo celebrare » et applicare teneantur. »

Quia verò propria nonnunquam experientia satis agnoscimus, aliquos esse Parochos adeo pauperes, ut ferme ex elemosynis, quas à fidelibus pro Missarum celebratione accipiunt, vivere cogantur; eos verò qui, Ecclesia Parochiali vacante, ad animarum curam exercendam, sub Vicarii, seu Oeconomi nomine, depulantur, aliquibus in locis adeo illiberaliter tractari, ut exigui redditus ipsis constituti, et pauca incerta emolumenta eisdem obvenientia, aegre ad eorum vitæ necessaria sufficient, quod iis quoque non raro evenire solet, qui in aliquibus Ecclesiis, habituali cura apud alios manente, actuali tantum exercitio sunt addicti, proindeque cum istis severè nimis agi videretur, si diebus festis, quibus potissimum hujusmodi occasio se offert, eisdem vetitum esset elemosynam pro applicatione Missæ recipere : « Idcirco nos tam istorum, quām illorum inopiam summopere miserantes, eisdemque, quantum nobis integrum est, consulere volentes ; quamvis, ut supra dictum est, omnes et singuli prædicti teneantur diebus festis Missam pro populo celebrare, et applicare ; attamen, quod pertinet ad prædictos Parochos egentes, unicuique vestrū facultatem concedimus, cum iis, quos revera tales esse noveritis, opportunè dispensandi, ad hoc, ut, etiam diebus festis hujusmodi, elemosynam ab aliquo pio offerente recipere, et pro ipso Sacrificium applicare, quatenus id ab eo requiratur, liberè et licite possint et valeant; dummodo ad necessariam populi commoditatem, in ipsa Ecclesia Parochiali Missam celebret; ea tamen adjecta conditione, ut tot Missas infra hebdomadam pro populo applicant, quot in diebus festis, infra eamdem hebdomadam occurrentibus, juxta peculiarem intentionem alterius pii benefactoris obtulerint. »

Quod autem spectat ad Vicarios, sive Oeconomos Ecclesiarum vacantium, quum à sacro Tridentino Concilio cit. sess. 24. c. 18. cuilibet Episcopo tribuatur facultas eos depulandi, et constituendi, « cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione ; » Vestrū erit, Ven. Fratres, cum iis agere, qui vacantis Ecclesiæ fructus exigunt, « ut egenti Vicario, qui exigua hujusmodi certorum fructuum assignatione, paucisque incertis proximitibus gaudeat, congruum aliquod argumentum præbeatur pro onere celebrandi, et applicandi Missam pro populo diebus festis. Quapropter pro iis locis, in quibus Ecclesiarum vacantium fructus ad communum Cameræ nostræ Apostolicæ exi-guntur, opportuna Thesaurario nostro Generali mandata dirigimus, quæ denunciare non prætermittet peculiaribus dictorum locorum Collectoribus, cum quibus Episcopi ecclesiasticæ nostræ ditionis, cæterorumque locorum, in quibus, ut præfertur, Ecclesiarum vacantium fructus ad Cameram prædictam pertinent, officii sui partes in eum finem, de quo supra diximus, interponere debebunt. »

Ac demum, quoad illos, qui tanquam *Vicarii*, sive perpetui, sive ad tempus constituti, animarum curam administrant, quæ apud alios habitu residet, ratione alicujus Ecclesiæ Parochialis, ipsorum Ecclesiæ, seu Monasteriis, Collegiis, aut Loci Piis olim unitæ; quamvis à recol. mem. Prædecessore nostro S. Pio Papa V. præfinita fuerit certa pars fructuum hujusmodi Vicariis assignanda, prout in ipsius Constitutione, quæ incipit, *Ad exequendum*, data Kalendis Novembris anni MDLXVII. distinctè statuitur; « nihilominus ubi præscripta fructum portio, vel nullo modo, vel non integrè Vicarii prædictis assignata reperiatur, vel etiam ubi ea, quæ ad normam prædictæ Constitutionis eisdem fuerit attributa, minimè sufficiens à vobis reputetur, propter temporum circumstantias, et signanter pro implendo onere celebrandi et applicandi Missam pro populo diebus Festis de præcepto; utendum vobis erit potestate, quam fecit Episcopis Synodus Trid. sess. 7. c. 7. dum illorum arbitrio permisit, juxta temporum, atque injunctorum onerum rationem, congruam prædictis Vicariis fructum portionem assignare; » quam ob causam nos etiam Fraternitatibus vestris, quatenus opus sit, necessarias omnes et oportunas facultates impertimus; quibuscumque appellationibus, privilegiis, aut exemptionibus, ut in eodem Concilio sancitur, adversus ea, quæ salubriter à vobis constituta fuerint, minimè suffragantibus.

Hæc igitur circa Missam Parochialem statuenda, et Fraternitatibus vestris denuntianda judicavimus. Inde gradum facientes ad ea, quæ pertinent ad Missam Conventualem, neminem vestrum latere putamus sacrorum Canonum sanctiones, quibus præcipitur, ut singulis diebus in Ecclesiæ Patriarchalibus, Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis tum Horæ Canonicae debitis modo et forma recitentur, tum etiam *Missa conuentualis* celebretur; quæ adeo claræ sunt, ut nulla super iis oriri possit dubitatio, eaque de re perspicuæ pariter, et per omnia uniformes existunt Resolutiones ab hac Congregatione Vener. Fratrum nostrorum Concilii Tridentini Interpretum repetitis vicibus emanatae, quas omnes Apostolica auctoritate nostra confirmamus, et approbamus, earum executionem vobis enixè inculcantes, « ut sci- licet Missa Conventualis, quæ singulis diebus canitur à Clero prædictarum Ecclesiæ, pro earumdem Benefactoribus in genere quotidie applicetur; » eodem prorsus modo, quo Missam Parochialem ab iis, qui curam Animarum gerunt, pro populo sibi commisso, singulis saltem diebus festis de præcepto, applicari debere superioris declaravimus. « Itaque date operam, ut falsam quorundam opinionem eliminetis, quam in aliquibus Ecclesiis ejusmodi sive dolo malo, sive per errorem inventam esse novimus: quod nempe dum Missa Conventualis pro certo aliquo Ecclesiæ benefactore, vel grati animi ergo, vel ex vi oneris impositi celebratur, et applicatur, satis impletum censeatur debitum applicationis Missæ Conventualis. Etenim hujusmodi debitum non quidem respicit singulares aliquos Benefactores, sed

» Benefactores in genere cujuslibet Ecclesiæ, cujus servitio addicti sunt quicunque in eadem sive Dignitates, sive Canonicatus, sive Mansionarius, sive Beneficia Choralia obtinent, et » Missam Conventualem suis respective vicibus celebrant. »
 « Neque minus improbandam noveritis aliorum sententiam, qui satis putant supradictam obligationem impletam esse, dum in eorum Ecclesiæ pro Benefactoribus in genere aliqua interdum preces fuent, vel anniversaria statis diebus Sacrificia pro illis peraguntur. » Nemo enim id sibi arrogare debet, ut impositæ obligationi alia ratione satisfacere possit, quam ea, quæ à lege ecclesiastica multoties præscripta fuit; nimurum Missam Conventualem singulis diebus pro Benefactoribus celebrando, eamdemque pro illis in genere applicando.

Profectò non solum prioribus Ecclesiæ sæculis, verùm etiam temporibus haud longè à nostra ætate remotis (quod vos ex historia Ecclesiæ didicisse non dubitamus) servabatur olim in singulis Ecclesiæ series accurata omnium et singulorum, quorum liberalitate unaquæque aucta fuerat, eorumque nomina sacris Diptychis (sic enim vocabantur) ideo consignata erant, ut eorumdem recordatio nunquam interiret, utque pro iis tum preces funderentur, tum etiam Missæ Sacrificium offerretur, quam ob causam etiam prædictus Catalogus in plerisque Ecclesiis ob oculos Presbyteri celebrantis apponi consuevit, licet uidem pii Benefactores in suis donationibus nihil penitus pro se pacti essent, sed tantummodo pro peccatorum suorum remissione se bona sua Deo offerre declarassent. Ecclesiæ siquidem Præsules preces pro iis imperandas esse duxerunt: quamvis illi propria bona offerentes ne verbum quidem ea de re fecissent. Sacrorum hujusmodi Diptychorum usus sensim defecit; ob idque in obliuione jacent alicubi complurium benefactorum nomina. At non idcirco fas est deserere usum, et disciplinam orandi pro iis, et Sacrificium Missæ pro illis offerendi. Atque inde præcepsum applicandi Missam Conventualem pro Benefactoribus in genere, originem atque rationem desumit.

Quemadmodum vero, loquendo de Missa Parochiali, superius dictum est, varias excusationes afferri solere, ad declinandam illius applicationem pro populo diebus festis de præcepto, ita pariter usuvenit quod applicationem quotidianam Missæ Conventualis pro Benefactoribus in genere. Ut autem superiores illæ, sic etiam hæ posteriores, providè è medio sublatæ fuerunt per oportunas Congregationis Concilii Tridentini resolutiones quas proinde in his etiam auctoritate nostra approbamus, et confirmamus.

Nonnulli siquidem obtenuit contrarie consuetudinis, etiam immemorabilis, in propria Ecclesia vigentis, se ab hujusmodi onere eximi posse sibi persuaserunt. « Verùm jam pluries responsum fuit; hujusmodi consuetudinem, licet immemorabilem, quæ potius abusus et corruptela dicenda est, nemini suffragari. » Alii à Missa pro Benefactoribus in genere applicanda se excu-

satos voluissent, ex eo, quod, alio quopiam Missarum onere obstricti inveniantur, vel ratione proprii Canonicatus, aut alterius Beneficii ecclesiastici, quod insimul cum Canonicali præbenda obtinent; vel quia, præter munus Canonici, seu Beneficiati, aut Mansionarii in Ecclesia Cathedrali seu Collegiata, quum etiam in eadem, vel in alia Ecclesia Parochiale curam exerceant, dum Missam Conventualem canunt diebus festis de præcepto, debent pro populo sibi commisso eam applicare: ac proinde nequeunt eamdem pro Ecclesiæ Benefactoribus specialiter offere. Sed his quoque obviam item est, mandando « singulis prædictis, ut Missam Conventualem, quam canunt, pro Ecclesiæ Benefactoribus in genere applicent, pro aliis vero, pro quibus ipsi peculiariter Missam applicare tenentur, alterum substituant, qui ipsorum loco Missam hujusmodi celebret, applicetque. »

Aliorum pariter exceptio fuit, quod Missa Conventualis non semper à Canonicis, aut Dignitatibus celebretur, sed aliquando etiam à Beneficiatis, aut Mansionariis, quos minus æquum videtur pro Missæ celebratione omni eleemosyna carere, quæ unde desumitur, ignoratur. Cui tamen rei pariter consultum est, demandando, ut ea desumatur ex Massa distributionum.

Alii denique obtenderunt exiguitatem hujusmodi distributionum, quæ, ob detractam eleemosynam quotidiam pro Missa Conventuali, ad nihilum fere redactæ, vix foret, ut ab aliquo curarentur, cum magno detramento serviti Ecclesiæ prestandi. Tridentina quidem Synodus sess. 24. c. 15. opportunas rationes ostendit, quibus Canonicalium Præbendarum inopiae valeat provideri. Si verò designatam à Concilio viam, ut fere evenire solet, nequaquam iniri posse contingat, reliquum erit ad Congregationem Concilii recursum habere: cuius erit, perspecto ex vestris relationibus rerum statu, auctoritate Apostolica à Prædecessoribus nostris eidem impertita, et à nobis etiam præsentium tenore confirmata, quotidiam applicationem Missæ conventualis pro benefactoribus in genere, ut alias, ad Festos tantummodo dies reducere.

Non modò Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis injunctum reperitur, ut quotidie Missa Conventualis in eisdem canatur, sed etiam in Rubricis generalibus, quarum exactissimam Fraternitatibus vestris custodiā commendamus, præscribitur, ut certis diebus non una, sed binæ, atque etiam aliquando tres Missæ Conventuales uno die celebrantur. Itaque quum nuper à nobis dictum fuerit, primam Missam Conventualem quotidie pro benefactoribus in genere celebrandam, et applicandam esse; nunc expendendum superest, an earumdem Ecclesiarum Capitula Jurisdictioni vestræ respectivè subjecta adigere debeatis, ut alias quoque Missas, si plures, ut præfertur, celebrari contigerit, pro benefactoribus in genere similiter applicent.

Hujusmodi quæstio ab aliquibus ex vobis ecclesiastico zelo flagrantibus supradictæ Congregationi Venerabilium Fratrum nos-

trorum Concilii Tridentini Interpretum proposita est. Jamque ante illius propositionem compertum fuerat, alias ab eadem Congregatione responsum fuisse, concedendam esse exemptionem ab onere applicandi secundam et tertiam Missam Conventualem pro benefactoribus in genere, attenta Canonicalum et Beneficiorum temitate; ex quo inferri poterat, hujusmodi applicationis debitum manere, ubi de Ecclesiis pauperibus non ageretur. Verum cum hanc definiendæ quæstionis regulam apud prædictam Congregationem non admodum veteri observantia firmatam probe noverimus, cumque hujuscemodum dubii solutionem eadem Congregatio nuper iudicio nostro remittendam esse censuerit; « Nos ita judicamus, idque vobis tenendum indicimus, laudanos nempe, et confirmandos esse, quotquot sponte sua secundam, aut tertiam Conventualem Missam pro benefactoribus in genere applicant; qui verò idem agunt ex vi consuetudinis in ipsorum Ecclesia vigentib; iis imperandum, ut in ea consuetudine perseverent. Ubi verò id usu receptum non invenitur, liberum omnino secundæ, tertiazque Missæ Conventualis applicationem celebrantibus relinquendam esse, dummodo in commemoratione pro Defunctis, Ecclesiæ benefactorum in genere non obliviscantur. »

Huic demum Epistolæ nostræ finem imponentes, Fraternitates vestras enixè hortamur, ut maximam curam, et vigiliam in id conferatis, ut in Ecclesiarum vestrarum choris, præter devotam celebrationem, debitamque applicationem Missæ Conventualis, Horæ Canonicæ non præproperè, sed exactè, pauca, nempe interposita, et maxima qua decet, reverentia, ac religione canantur. Evidem scimus, in aliquibus Metropolitanis et Cathedralibus Ecclesiis, inter Canonicos eam opinionem invaluisse, ut se munus suum satis implere contendant, dum choro præsentes assistunt, licet ipsi sibi silentium imperent, neque psallentibus Beneficiatis, aut Mansionariis in cantu se adjungant. In hujuscemodum opinione confirmationem adduci ab iisdem solent inveteratae consuetudines, statuta peculiaria, aut etiam prætensa Ecclesiarum suarum Privilegia. At quum Synodus Tridentina sess. 24. c. 12. loquens de Dignitatibus, et Canonicis, qui choro interesse debent, unum ex eorum officiis esse dicat: « in choro ad psallendum instituto, Hymnis et Canticis Dei nomen reverenter, distinctè, devotèque laudare, » quumque pauca omnino sint Capitula, in quibus eodem modo à Canonicis choro assistitur, ideoque receptæ in universa Ecclesia disciplinæ paucos illos adversari dignoscatur; quum insuper opinio illa nunquam in Congregatione Concilii Tridentini interpretationi præposita examinata sit, quin statim explosa fuerit, et improbata; quamvis præsumptis consuetudinibus, aliquis fundamentis, et rationibus innixa perhiberetur, Canonicis etiam Ecclesiarum Patriarchalium hujus nostræ urbis super hoc instantibus: quum denique idem iudicium prolatum reperiatur à pluribus Concilii Provincialibus, ab hac etiam Apostolica Sede approbatis, et confirmatis: nihil jam reliquum esse videtur: quo-

minus pauciores universorum legi se accommodent. « Evidem
» minimè nobis compertum est, quo peculiari titulo suffulti per-
» suasum habeant unius, vel alterius Ecclesiae Canonici, se mu-
» neri suo satisfacere per simplicem in Choro assistantiam, absque
» divinæ Psalmodie cantu. Verum nisi illis præstò sit Aposto-
» licum non præsumptum vel abrogatam, sed legitimum ac vigens
» Privilegium sive Indulmum, jure ac merito verendum est, ne
» isti, dum ita se gerunt, præbendarum ac distributionum fructus
» minimè suos faciant; et consequenter ne ad eorum restitu-
» tionem teneantur. » Quapropter vestrum erit, Venerabiles
Fratres, hæc omnia illis aperire, ut neque nobis, neque vobis
apud divinum Judicem fraudi sit, si in hujusmodi re, quæ tanti
est momenti, utpote quæ ad ipsius Dei cultum proxime spectat,
abusus et corruptelas, quas argundo et increpando evellere de-
bebamus, dissimulatione ac silentio nostro fuisse et confirmasse
inveniamur. Interea Fraternitatibus vestris, quas intimo cordis
affluctu complectimur, Apostolicam Benedictionem amantissime
impertimus.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die XIX. Augusti
MDCCXLIV. Pontificatus nostri Anno quinto.

EPISTOLA ENCYCLICA VI.

SUPER USURA.

Vix pervenit ad aures nostras, ob novam controversiam (nempe, an quidam contractus validus judicari debeat) nonnullas per Italiam disseminari sententias, quæ sane doctrinæ haud consenteantur; cum statim nostri Apostolici muneric partem esse duximus opportunum afferre remedium, ne malum ejusmodi, temporis diuturnitate, ac silentio, vires magis acquireret, aditumque ipsi intercludere, ne latius serperet, et incolunes adhuc Italiæ Civitates labefactaret.

Quapropter eam rationem, consiliumque suscepimus, quo Sedes Apostolica semper uti consuevit; quippe rem totam ex-
plicavimus nonnullis ex Venerabilibus Fratribus nostris sanctæ
romanæ Ecclesiae Cardinalibus, qui sacræ Theologiæ scientia,
et Canonice Disciplinæ studio ac peritâ plurimum commen-
dantur: accivimus etiam plures Regulares in utraque facultate
præstantes, quorum aliquos ex Monachis, alios ex Ordine Men-
dicantium, alios demum ex Clericis regularibus selegimus: Præ-
sulem quoque Juris utriusque laurea præditum, et in foro diu
versatum adhibuimus. Diem quartam indiximus Julii, qui nuper
præteriit, ut coram nobis illi omnes convenient, quibus naturam
totius negotii declaravimus; quod illis antea cognitum perspec-
tumque deprehendimus.

Post hæc præcepimus, ut omni partium studio, omniq[ue] cu-
piditate soluti, rem totam accurate perpenderent, suasque opini-
ones scripto exararent; non tamen expetivimus ab ipsis, ut
judicium ferrent de contractu, qui controversiae causam initio

præbuerat, cùm plura documenta non suppeterent, quæ neces-
sariò ad id requirebantur; sed ut certam de usuris doctrinam
constituerent, cui non mediocre detrimentum inferre videbantur
ea, quæ nuper in vulgus spargi cœperunt. Jussa fecerunt uni-
versi; nam suas sententias palam declararunt in duabus Congre-
gationibus, quarum prima coram nobis habita est die 18 Julii;
altera verò die prima Augusti, qui menses nuper elapsi sunt; ac
demum easdem sententias Congregationis Secretario scriptas
tradiderunt.

Porro hæc unanimi consensu probaverunt.

« I. Peccati genus illud, quod usura vocatur, quodque in con-
tractu mutui propriam suam sedem, et locum habet, in eo est
depositum, quod quis ex ipsomet mutuo, quod suapte natura
tantumdem dumtaxat reddi postulat, quantum receptum est,
plus sibi reddi velit, quām est receptum; ideoque ultra sortem,
lucrum aliquod, ipsius ratione mutui, sibi deberi contendat.
» Omne propterea hujusmodi lucrum, quod sortem superet, illi-
citum, et usurarium est.

» II. Neque verò ad istam labem purgandam, ullum arcessiri
subsidiū poterit, vel ex eo, quod id lucrum non excedens, et
nimium, sed moderatum; non magnum, sed exiguum sit: vel ex
eo, quod is, à quo in lucrum solius causa mutui depositur,
non pauper, sed dives existat; nec datam sibi mutuo summam
relicturus otiosam, sed ad fortunas suas amplificandas, vel novis
coëmendis prædiis, vel quæstuosis agitandis negotiis, utilissimè
sit impensurus. Contra mutui siquidem legem, quæ necessariò in
dati atque redditū æqualitate versatur, agere ille convincitur,
quisquis eadem æqualitate semel posita, plus aliquid à quolibet,
vi mutu ipsius, cui per æquale jam satis est factum, exigere
adhuc non veretur: proindeque si acceperit, restituendo erit
obnoxius ex ejus obligatione justitiæ, quam commutativam ap-
pellant, et cuius est, in humanis contractibus æqualitatem
cujusque propriam, et sanctè servare, et non servatam exactè
reparare.

» III. Per hæc autem nequaquam negatur, posse quandoque
una cum mutui contractu quosdam alios, ut aucti, titulos, eos-
demque ipsimet universum naturæ mutui minimè innatos, et
intrinsecos, fortè concurrere; ex quibus justa omnino legitima-
que causa consurgat quiddam amplius supra sortem ex mutuo
debitam rite exigendi. Neque item negatur, posse multoties
pecuniam ab unoquoque suam, per alios diverse prorsus natu-
ræ à mutui natura contractus, rectè collocari et impendi, sive
ad proventus sibi annuos conquirendos, sive etiam ad licitam
mercaturam, et negotiationem exercendam, honestaque indi-
dem lucra percipienda.

» IV. Quemadmodum verò in tot ejusmodi diversis contrac-
tuū generibus, si sua cuiusque non servatur æqualitas, quid-
quid plus justo recipitur, si minus ad usuram, (eo quod omne
mutuum tam apertum, quām palliatum absit) at certè ad aliam

» veram injustitiam restituendi onus pariter afferentem, spectare
» compertum est; ita si ritè omnia peragantur, et ad justitiae li-
» bram exigantur, dubitandum non est, quin multiplex in iisdem
» contractibus licitus modus et ratio suppetat humana commercia,
» et fructuosam ipsam negotiationem ad publicum commodum
» conservandi, ac frequentandi. Absit enim à Christianorum ani-
» mis, ut per usuras, aut similes alienas injurias florere posse lu-
» crosa commercia existim: cùm contra ex ipso Oraculo divino
» discamus, quòd justitia elevet gentem, miseris autem faciat po-
» pulos peccatum.

» V. Sed illud diligenter animadvertisendum est, falsò sibi quem-
» quam, et nonnisi temerè persuasurum, reperiri semper, ac
» præsto ubique esse, vel unà cum mutuo titulos alios legitimos,
» vel secluso etiam mutuo, contractus alios justos, quorum vel titu-
» lorum, vel contractuum præsidio, quotiescumque pecunia, fru-
» mentum, aliudve id generis alteri cuicunque creditur, toties
» semper liceat auctarium moderatum, ultra sortem integrum sal-
» vanque, recipere. Ita si quis censerit, non modò divinis docu-
» mentis et Catholicæ Ecclesiæ de usura judicio, sed ipsi etiam
» humano communì sensui, ac naturali rationi procul dubio ad-
» versabitur. Neminem etiam id saltē latere potest, quòd mul-
» tis in casibus teneat homo, simplici ac nudo mutuo alteri
» succurere, ipso præsertim Christo Domino edocente: Volenti
» mutuo à te, ne avertaris, et quòd similiter multis in cir-
» cūstantiis, præter unum mutuum, alteri nulli vero justoque
» contractui locus esse possit. Quisquis igitur suæ conscientiæ
» consultum velit, inquirat priùs diligenter oportet, verè ne cum
» mutuo justus alius titulus, verè ne justus alter à mutuo contrac-
» tus occurrat, quorum beneficio, quod querit lucrum, omnis
» labis expers, et immune reddatur.

His verbis complectuntur, et explicant sententias suas Car-
» dinales, ac Theologi, et viri Canonum peritissimi, quorum con-
» silium in hoc gravissimo negotio postulavimus. Nos quoque
» privatum studium nostrum conferre in eamdem causam non præ-
» termisimus, antequam Congregationes haberentur, et quo tem-
» pore habebantur, et ipsis etiam peractis; nam præstantium viro-
» rum suffragia, quæ modo commemoravimus, diligentissimè
» percurrimus. Cùm hæc ita sint, approbamus, et confirmamus
» quæcumque in sententiis superius expositis continentur; cùm
» Scriptores plane omnes Theologæ, et Canonum Professores,
» plura sacrarum litterarum testimonia, Pontificum Decessorum
» nostrorum Decreta, Conciliorum, et Patrum auctoritas, ad eas-
» dem sententias comprobandas pene conspirare videantur. Insuper
» apertissimè cognovimus Auctores, quibus contrariæ sententiae
» referri debent, et eos pariter, qui illas fovent, ac tuentur, aut illis
» ansam, seu occasionem præbère videntur. Neque ignoramus,
» quanta sapientia et gravitate, defensionem veritatis suscepimus
» Theologi finitimi illis Regionibus, ubi controversiae ejusmodi
» principium habuerunt. Quare has litteras Encyclicas deditus

universis Italiæ Archiepiscopis, Episcopis, et Ordinariis, ut hæc
» tibi, Venerabilis Frater, et cæteris omnibus innotescerent; et
» quoties Synodos celebrare, ad populum verba facere, eumque sa-
» cris doctrinis instruere contigerit, nihil omnino alienum profera-
» tur ab iis sententiis, quas superius recensuimus. Admonemus
» etiam vehementer, omnem sollicitudinem impendere, ne quis in vestris Diœcesibus audeat litteris, aut sermonibus contrarium
» docere: si quis autem parere detrectaverit, illum obnoxium et
» subjectum declaramus pœnis per sacros Canones in eos propositis,
» qui mandata Apostolica contempserint ac violaverint.

De contractu autem, qui novas has controversias excitavit, ni-
» hil in præsentiarum statuimus, nihil etiam decernimus modò de
» aliis contractibus, pro quibus Theologi, et Canonum Interpretæ
» in diversas abeunt sententias. Attamen pietatis vestræ studium,
» ac Religionem inflammandam existimamus, ut hæc, quæ subjici-
» mus, executioni demandetis.

Primum gravissimis verbis populis vestris ostendite, usuræ
» labem ac vitium à divinis litteris vehementer improbari; illud
» quidem varias formas atque species induere, ut fideles Christi
» sanguine restitutos in libertatem et gratiam, rursus in extre-
» mam ruinam præcipites impellat; quocirca si pecuniam suam
» collocare velint, diligenter caveant, ne cupiditate omnium ma-
» lorum fonte rapiantur, sed potius ab illis, qui doctrinæ ac vir-
» tutis gloria supra cæteros afferuntur, consilium exposcant.

Secundo loco, qui viribus suis, ac sapientiæ ita confidunt, ut
» responsum ferre de iis quæstionibus non dubitent, (quæ tamen
» haud exigua sacrae Theologiæ et Canonum scientiam requi-
» runt): ab extremis, quæ semper vitiosa sunt, longè se absti-
» neant: etenim aliqui tanta severitate de iis rebus judicant, ut
» quilibet utilitatem ex pecunia desumptam accusent, tanquam
» illicitam, et cum usura conjunctam: contra verò nonnulli in-
» dulgentes adeo, remissique sunt, ut quodcumque emolumen-
» tum ab usuræ turpitudine liberum existimet. Suis privatis
» opinionibus ne nimis adhærent; sed priusquam responsum redi-
» dant, plures Scriptores examinent, qui magis inter cæteros
» prædicant; deinde eas partes suscipiant, quas tum ratione,
» tum auctoritate plane confirmatas intelligent. Quòd si disputatio
» insurgat, dum contractus aliquis in examen adducitur, nullæ
» omnino contumeliae in eos configantur, qui contrariam sen-
» tentiam sequuntur, neque illam gravibus Censuris notandam
» asserant, si præsertim ratione, et præstantium Virorum tes-
» timoniis minimè careat: siquidem convicia, atque injuriæ vin-
» culum Christianæ charitatis infringunt, et gravissimam populo
» offensionem et scandalum præ se ferunt.

Tertio loco, qui ab omni usuræ labe se immunes, et integros
» præstare volunt, suamque pecuniam ita alteri dare, ut fructum
» legitimum solummodo percipient, admonendi sunt, ut contrac-
» tum instituendum antea declarent, et conditiones inserendas
» explicent, et quem fructum ex eadem pecunia postulent. Hæc

» magnopere conferunt non modò ad animi sollicitudinem et scrupulos evitandos, sed ad ipsum contractum in foro externo commprobandum: hæc etiam aditum intercludunt disputationibus, quæ non semel concitandæ sunt, ut clarè pateat, utrum pecunia, quæ ritè data alteri esse videtur, revera tamen palliatam usuram contineat.

» Quarto loco vos hortamur ne aditum relinquatis ineptis illorum sermonibus, qui dictitant, de usuris hoc tempore quæstionem institui, quæ solo nomine continetur, cùm ex pecunia, quæ qualibet ratione alteri conceditur, fructus ut plurimùm comparetur. Etenim quām falsum id sit, et à veritate alienum, plane deprehendimus, si perpendamus naturam unius contractus ab alterius natura prorsus diversam et sejunctam esse; et ea pariter discrepare magnopere inter se, quæ à diversis inter se contractibus consequuntur. Revera discrimen apertissimum intercedit fructum inter, qui jure licto ex pecunia desumitur, ideoque potest in utroque foro retineri; ac fructum, qui ex pecunia illicitè conciliatur, ideoque fori utriusque judicio restituendus decernitur. Constat igitur, haud manem de usuris quæstionem hoc tempore proponi ob eam causam, quod ut plurimùm ex pecunia, quæ alteri tribuitur, fructus aliquis excipiatur.

Hæc potissimum vobis indicanda censuimus, sperantes fore, ut mandetis executioni quæcumque per has litteras à nobis prescribuntur; opportunis quoque remedis consuleatis, ut confidimus, si forte ob hanc novam de usuris controversiam in Dicēesi vestra turbæ concitentur, vel corruptelæ ad labefactandum sanæ doctrinæ candorem, et puritatem inducantur: postremo vobis, et Gregi curæ vestræ concredito, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die primâ Novembris MDCCXLV. Pontificatus nostri anno sexto.

EPISTOLA ENCYCLICA VII.

SUPER MATRIMONIIS SECRETIS.

Satis vobis compertum esse non dubitamus, *Venerabiles Fratres*, eam semper fuisse piæ Matris Ecclesiae vigilem curam, ut Sacramentum Matrimonii, *Magnum*, ab Apostolo nuncupatum publicè, et palam à fidelibus celebretur. Quod quidem ut diligenter, quām antea factum fuerat, in posterum ab omnibus observaretur, sancta Tridentina Synodus Lateranensis Concilii sub Innocentio III. celebrati vestigiis inhærendo, præcepit, ut in posterum, antequam Matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missarum solemnia publicè denuntietur: deindeque, nullo legitimo concurrente impedimento, ad illius celebrationem in facie Ecclesiae coram Parocho, vel alio Sacerdote de ipsis Parochi, seu Ordinarii licentia, et duabus, vel tribus testibus præ-

sentibus ritè procedatur. Voluit etiam eadem sancta Synodus, apud Parochum diligenter librum custodiri, in quo conjugum et testium nomina, diesque, et locus Matrimonii describantur.

Providæ tamen hujusmodi leges, tanta auctoritate saluberrimè institutæ, prava horum temporum conditione sensim prolabi visæ sunt, et enerves propemodum redi, ob Matrimonia usu nimis recepta, quæ occultè adeo celebrantur, ut illorum notitia, quantum fieri potest, oblitteretur, et in tenebris ignorantiae perpetuò jaceat conseputa. In more etenim positum est, illa celebrari nullis præviis factis denunciationibus, coram solo Parocho, vel alio Sacerdote de ejus licentia, adhibita præsentia tantum duorum testium appositi à contrahentibus advocationum, quorum fides nemini illorum est suspecta, remque peragi sæpe extra Ecclesiam, quandoque etiam intra illam, januis tamen occlusis, vel eo temporis momento, quo semota alterius cuiusvis præsentia, scientia initi Matrimonii præter Parochi, Contrahentium, testiumque personas, alios penitus effugiat.

Quantum à Sacramenti dignitate, et ab ecclesiasticarum legum prescripto occulta hæc Matrimonia, *Conscientia vulgo nuncupata*, ut plurimū abhorrent, satis superque conjicere quis poterit, qui mentis aciem ad exitiosos illorum effectus convertat. Hinc enim gravia ortum habent peccata, præsertim vero eorum, qui divini Judicii interminatione posthabita, priore uxore, cum qua clam contraxerunt, relicta, cum alia spe futuri Matrimonii decepta et in turpem secum vivendi licentiam abducta, palam contrahere promittunt. Quorundam vero mentem ita pravæ cupiditates excæcant, ut novum contrahere secretum Matrimonium audeant post alterum secretò itidem contractum, et nondum prioris conjugis morte solutum, seseque magno scelere polygamos reddant. Alii etiam eo impudentiæ devenerunt ut in hujus magni Sacramenti contemptum, post primas secretò initas, et alteras aut publicè, aut privatum nuptias contrahendo, sese audaciùs polygamia pariter innodare non perhorrescant. Age vero quām gravia, quām nullo pacto ferenda ex his Matrimonii mala orientur. Si enim ad quacumque Matrimonii suspicionem summovendam, virum seorsim à muliere vivere contingat, sublata est illico individua vitæ consuetudo, et contemptum est verbum Domini: « Adhærebit homo uxori suæ, et erunt duo in carne una. » Sin hæc vitæ consuetudo servetur, nemo est, qui illam crimini non arguat, et utpote detestabilem, in scandalis materiam non traducat. Neque illata per scandalum dispendia repedit subsecuta celebratio occulti Matrimonii, quod in tenebris delitescit, et ab omnibus ignoratur.

Leviora quoque damna non sunt, quæ susceptæ proli irrogantur. Sæpe enim contingit, illam à parentibus, et a matre præsertim amotam, nec piæ, nec liberaliter instituti; sed incertis fortunæ casibus objectam relinqui; nisi etiam parentes ipsi contra naturæ leges, ausu nefario illius vitæ insidentur. Ubi vero tam immane facinus parentes deterreat, illosque ad sobolem alendam, insti-

tuendamque humanitas ipsa compellat; alia imminet liberis suscepitis ex occulto Matrimonio lugenda avitarum facultatum, et bonorum jactura, pro quorum possessione assequenda quamvis clament jura sanguinis, illis tamen careant necesse est propter occulta parentum Matrimonia et ademptam legitimatis, et filiationis probationem. Huic etiam malorum origini sunt referenda ipsa quoque secreta Matrimonia contracta à filiisfamilias contra patris justè dissentientis voluntatem; ex quibus quam gravia incommoda exoriri soleant, neminem latet. Quid plura? adeò invaluit malitia, ut quandoque in minoribus Ordinibus constituti pensiones, et beneficia, ad divinum cultum et ecclesiastica munia instituta, etiam post initum clam Matrimonium retinuerint, sibique de mammona iniquitatis loculos miserrimè comparaverint.

Deflenda hæc igitur potius uberibus lacrymis, quam latiore calamo explicanda malorum congeries, cùm ex hac Apostolicæ Sedis specula omnes sibi vindicet nostræ vigilantiae curas; temperare non possumus, quin vos ipsos, Ven. Fratres, in partem nostræ sollicitudinis evocantes, vestram pietatem, et zelum excitemus ad custodiendas vigilias noctis super grege vobis credito, quem luictuoso horum temporum conditio in discrimen adducit. Primum itaque periculi non infrequens occasio vos reddat diffiliores ad remittendum publicationes, à quibus contracturi Matrimonium sepe per malitiosam suggestionem petunt dispensari. Quam cautè, solerterque oporteat ea in re Episcopos versari, non obscura vobis à Concilio Tridentino exhibentur argumenta. Si enim (ait eadem sancta Synodus) probabilis fuerit suspicio Matrimonium malitiosè impediri posse, si præcesserint denunciations; tunc vel una tantum denunciatio fiat, vel saltem Parocho, et duobus testibus presentibus Matrimonium celebretur, et deinde, ante illius consummationem denunciations in Ecclesia fiant, ut si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur. Præterea licet Episcopo relictum sit omnimode super denunciations dispensare, hæc tamen facultas, non à sola dispensantis voluntate pendet, sed à Tridentino coercetur arctis prudentiæ, discretique arbitrii legibus; quod idem est, ac legitimam causam dispensationis requirere.

Parem quoque, imò fortasse majorem vigilantiam necesse est à vobis adhiberi, ne post remissas denunciations celebretur Matrimonium coram Parocho, vel alio Sacerdote ab ipso Parocho, vel à vobis deputato, præsentibus duobus vel tribus testibus confidentibus, ne ulla celebrationis notitia, vel rumorioriatur. Id enim ut ad præscriptum sacrorum Canonum licite fieri possit, non sat est obvia quævis, et vulgaris causa, sed gravis, urgens, et urgentissima requiritur. A sacro nostræ Pœnitentiariæ tribunali, eo potissimum casu fit potestas ita celebrandi Matrimonium, quo vir, et foemina in figura Matrimonii publicè degentes, et de quibus nulla viget criminis suspicio, in occulto tamen concubinatu perseverent; facile enim quisque conjicit, quam absolum esset,

eos à statu damnationis per gratiam Sacramenti revocando, ad publicè contrahendum Matrimonium præviis denunciationibus compelli. Hanc verò praxim vobis duximus proponendam, non quia dispensatio præmisso casui solum congruat, cum ali similes, et fortasse urgentiores esse possint, in quibus dispensari expedit; sed quia vestri pastoralis officii partes versari debent in sedulò investiganda et urgenti causa dispensationis, ne Matrimonia occulte celebrata luctuosos habeant exitus, quos intimo cordis mœrore recensuimus.

Hunc porro in scopum vos hortamur, et impensè admonemus, ut personarum Matrimonium secretò contrahere petentium diligens fiat à vobis inquisitio: an scilicet ejus qualitatis, gradus, et conditionis sint; quæ id probè exposcant; an sint sui, vel alieni juris; an filiisfamilias, quorum nuptiæ patri justè dissentienti sint invisa: ab Episcopali etenim, quod geritis, munere nimium esset alienum, facilem præberi filio inobedientie occasionem; an res sit de personis ecclesiasticis, licet in minoribus Ordinibus constitutis, pensiones, et beneficia ecclesiastica obtinentibus, ut detestabilis illorum retentio in statu uxorato congruis remedii postea compescatur. Potissimum verò curet vestra sollicitudo, antequam secreti Matrimonii licentia concedatur, ut contrahentes clara, et indubia, et à quavis fraude immunia exhibeant documenta status liberi, ad avertendum ab iis, qui improbi sunt ingenii, polygamiae periculum.

Quod attinet ad Ministrum secreti Matrimonii, volumus ad id munus deputari Parochum alterius ex contrahentibus, quem notitia personarum, experientia, et diuturnus rerum usus quovis Sacerdote extraneo peritiorem effecisse præsumuntur. Si quæ tamen vobis occurant circumstantiæ, quæ alium Sacerdotem loco Parochi exposcere videantur, gravi impellente causa, is sacerdos à vobis eligatur, qui probitate, et doctrina, et obeundi inumeris peritia commendetur. Uni tamen, aut alteri Sacramenti Ministro à vobis deputando districtè præcipiatur, ne Matrimonio intersit, nisi priùs paterna charitate conjuges in Domino monuerit, sobolem procreandam regenerari quamprimum oportere sacro Baptismatis lavacro; ac Christo Judici districtam reddituros esse rationem nisi filios ut legitimos agnoverint, eosque pietate, bonisque moribus imbuierint, et frui patientur bonis temporalibus, à majoribus in supremis tabulis relictis, vel provida legum auctoritate delatis.

Celebrato autem Matrimonio, indilatè à Parocho, vel alio Sacerdote, coram quo initum est, exhibeatur Episcopo illius scriptum documentum, cum nota loci, et temporis, testiumque qui celebrationi interfuerunt. Vestrarum erit postea diligenter incumbere, ut ad perennam gestæ rei memoriam præsatum documentum fideliter transcribatur in libro prorsus distincto ab altero, in quo Matrimonia publicè contracta de more annotantur. Hujusmodi liber pro Matrimonii secretis appositè compactus, clausus et signatus, in vestra Episcopali Cancellaria cautè erit custo-

diendus : et eo tantum casu resignari, et aperiri vestra accidente licentia eum patiemini, quo alia id genus Matrimonia describi oporteat, vel id sibi vindicet justitiae administrandae necessitas, vel demum quo aliquod documentum ab eo exposcant verum interesse habentes, quibus probationum aliunde petendarum non suppetit copia : sedulò tamen animadvententes, ut, re absoluta, denouo claudatur, et sigillis, ut antea, obsignetur. Fides, seu attestations clam celebrati Matrimonii à Parocho, vel Sacerdote, qui vices Parochi gessit, exarandæ, vobisque exhibendæ, transcribantur in dicto libro, prout jacent de verbo ad verbum à persona à vobis deputanda, qua apud omnes integratissimæ, probatique nominis luculentum habeat testimonium. Fides vero, et attestations ipsæ in secretiori loco sartæ, tectæque à vobis serventur.

Quòd si ex occulto hujusmodi Matrimonio prolem nasci contingat; eadem mundetur salutari aqua Baptismi in Ecclesia, in qua aliis infantibus hoc Sacramentum indistinctè confertur. Et quia ad operiendum clam initum Matrimonium facile est in libro baptizatorum nullam fieri mentionem parentum, et eorum nomina consultò reticeri, volumus, ac expressè mandamus, ut à patre baptizati, eoque defuncto, ab illius matre suscepta proles vobis denuncietur, dictaque denunciatio fiat ve' immediatè per parentes ipsos, vel per litteras eorum charactere exaratas, vel per fide dignam personam ab ipsis parentibus designatam, ut certò et clare vobis constet, quòd proles tali loco et tempore, vel reticitis, vel falso expressis nominibus Parentum, baptizata, est legitima, licet occulti Matrimonii fœdere procreata. Quæ sane omnia cum vobis immotuerint, ne illorum excidat memoria, in libro fideliter describentur ab eo, cui facta à vobis est potestas annotandi. Matrimonia occulte celebrata. Liber, in quem baptizatorum, ac utriusque parentis nomina referentur, quamvis distingui debeat ab altero Matrimoniorum, eadem tamen diligentia, iisdemque cautelis in Cancellaria Episcopali clausus, et sigillis obsignatus erit custodiendus, prout librum Matrimoniorum caute custodiri supra mandavimus.

Quia vero nonnulli deesse non possunt, qui proprie conscientiae vocibus obsurdescant, et nostris hisce mandatis parere negligunt; debita pœnaru[m] distinctione pro modo culpæ à vobis puniantur. Quinimum cùm satis nobis experientia compertum sit, in hujusmodi negotiis homines, in terram oculos declinantes ob humanos respectus, tardiores effici, et à recta agendi semita revocari; mandamus idcirco, Matrimonia occulta a vobis evulgari, et nota fieri, si certò vobis constituerit, ex aliquo Matrimonio occulto procreatam fuisse sobolem, et baptizatam suppressis parentum nominibus, nulla prestita vobis notitia, ut par erat, ab illius parentibus intra triginta dies à nativitate numerandos.

Ne autem contumaces, et inobedientes, violatæ fidei, proditique secreti Pastores suos insimulent; sedulò à vobis curandum est, ut à Parocho, vel alio Sacerdote pro secreta celebratione

Matrimonii à vobis deputando, conjuges clare, et aperte meantur, ea lege, et pacto illis permitti secreti Matrimonii celebrationem, ut soboles inde procreanda non solùm regeneretur sacro Baptismate, sed post Baptisma denuncietur Episcopo cum nota loci, et temporis administrati Sacramenti, ac sincera indicatione parentum, à quibus ortum habuit, quemadmodum supra præmissum est: alioquin Matrimonium licet contractum data per Episcopum secreti fide, in lucem proferetur in gratiam filiorum, et ad propulsandam ab illis gravem, nulloque pacto ferendam jacturam. Volumus denique, ac mandamus fidem, seu attestations Matrimonii clam initi, et sobolis ex eo procreatæ, excerptas ex dictis libris, modo, quo dictum est, apud vos caute custodiendis, tantam promereri fidem, quantam sibi alii libri Parochiales Baptismatis, et Matrimonii vindicare consueverunt.

Hæc à vobis, Ven. Fratres, in hac temporum calamitate observari enixè præcipimus ad, communem animarum salutem, et ad præsidium ecclesiasticae disciplinae, propter invalescentem hominum malitiam nova semper detimenta vel patientis, vel reformidantis. Cæterum nostris hisce Litteris sublata nolumus ea validiora remedia, quæ huic malo, in diem ingruenti, consona dignoscet prudentia vestra, ad pastorale officium cumulate obeundum. Vobis interea paternæ charitatis et benevolentiae testem Apostolicam Benedictionem impertimus.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 17 Novembris 1741. Pontificatus nostri anno secundo.

CAPUT II.

DECRETUM I.

Contra sollicitantes, et complices peccati turpis.

Sacramentum Pœnitentiæ, quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti Patres aptè nuncupârunt, nos licet immerentes ad universi Dominici Gregis curam superna dispositione votati, omne studium et pastoralem sollicititudinem adhibere tenemur, ne, quod post amissam Baptismi innocentiam datum est divina benignitate perfugium, per dæmonum fraudem, et hominum Dei beneficii perverse utentium malitiam, naufragis, ac misericordia peccatoribus luctuosum evadat exitium; et quod in salutem et curationem animarum à Deo, qui dives est in misericordia, institutum est, execrabilis scelerorum quorundam Sacerdotum improbitate in earum perniciem, atque interitum vertatur.

Dudum quidem à fel. rec. Gregorio Papa XV. Prædecessore nostro per suas litteras in forma Brevia sub datum Romæ apud S. Mariam Majorem die XXX. Augusti MDCXXII. Pontificatus sui anno secundo, sapienter provisum fuit contra quoscumque Sacerdotes audiendis Confessionibus deputatos, ad turpia, et inhonesta sollicitantes : et deinceps successivis tem-